

Postanowienie z 13 lutego 2001 r., Ts 189/00
**„OSTATECZNE ORZECZENIE” JAKO WARUNEK WNIESIENIA
SKARGI KONSTYTUCYJNEJ**

Rodzaj postępowania: wstępna kontrola skargi konstytucyjnej Inicjator: osoba fizyczna	Skład orzekający: 1 sędzia
--	-------------------------------

Postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym wszczynane wskutek wniesienia [skargi konstytucyjnej](#) jest jednym z przypadków tzw. kontroli konkretnej, tzn. takiej, w ramach której Trybunał bada normę prawną w związku z konkretnym przypadkiem jej zastosowania. W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji „każdy” ma prawo do zakwestionowania przed Trybunałem – w trybie skargi konstytucyjnej – zgodności z Konstytucją normy prawnej, która stanowiła podstawę „ostatecznego orzeczenia” w jego indywidualnej sprawie. Przedmiotem kontroli w omawianym trybie jest zatem, podobnie jak w przypadku [kontroli abstrakcyjnej](#), przepis prawa (wyrażający normy generalne i abstrakcyjne), nie zaś akt jego stosowania (o charakterze indywidualnym i konkretnym). Jednakże przesłanką wniesienia skargi konstytucyjnej jest wydanie w sprawie skarżącego „ostatecznego orzeczenia” dotyczącego jego konstytucyjnych wolności, praw lub obowiązków, którego podstawę prawną stanowiła zakwestionowana norma. Uwzględnienie skargi przez TK skutkuje wyeliminowaniem niekonstytucyjnej normy z porządku prawnego, zaś pośrednio może doprowadzić do wzruszenia indywidualnego rozstrzygnięcia w sprawie skarżącego (por. art. 190 ust. 4 Konstytucji).

Skarżący w niniejszej sprawie zakwestionował art. 24 ust. 1 pkt 1 ustawy z 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej. Przepis ten przyznaje organom kontroli skarbowej kompetencję do wydawania – w określonych warunkach – decyzji administracyjnych określających lub ustalających zobowiązania podatkowe i inne należności budżetowe w sprawach należących do właściwości urzędów skarbowych. Stanowił on podstawę decyzji Urzędu Kontroli Skarbowej, której adresatem był skarżący. Po utrzymaniu tej decyzji w mocy przez organ wyższego stopnia (Izbę Skarbową) skarżący wniósł skargę konstytucyjną, mimo że w świetle odpowiednich przepisów proceduralnych przysługiwała mu jeszcze możliwość zaskarżenia tej decyzji do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

W skardze konstytucyjnej wniesiono o stwierdzenie niezgodności powyższego przepisu z konstytucyjnymi zasadami: państwa prawnego, legalizmu oraz równości. Na podstawie art. 49 w związku z art. 36 ustawy o TK skarga konstytucyjna została poddana kontroli wstępnej przez sędziego Trybunału. Omawianym postanowieniem odmówił on nadania skardze dalszego biegu, uznając, że decyzja Izby Skarbowej w sprawie skarżącego – mimo że jest decyzją „ostateczną” w rozumieniu kodeksu postępowania administracyjnego (tzn. taką, od której nie przysługuje odwołanie na drodze administracyjnej) – nie nosi cech „ostatecznego orzeczenia” w autonomicznym rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, dopóki skarżący nie skorzysta z prawa zaskarżenia tej decyzji do sądu administracyjnego.

Na omawiane postanowienie pełnomocnik skarżącego złożył zażalenie. Trybunał Konstytucyjny w składzie trzyosobowym zażalenia nie uwzględnił ([postanowienie z 20 marca 2001 r.](#), sygnatura jw.). Tym samym skarga konstytucyjna, ostatecznie uznana za niedopuszczalną, nie została skierowana do merytorycznego rozpoznania.

ROZSTRZYGNIĘCIE

Trybunał odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

GŁÓWNE TEZY UZASADNIENIA

1. Skarga konstytucyjna ma charakter nadzwyczajny i subsydiarny: może zostać wniesiona dopiero w sytuacji, gdy skarżący nie dysponuje już żadną proceduralną możliwością uruchomienia dalszego postępowania w swojej sprawie przed sądem lub organem administracji publicznej.
2. Ostatecznej decyzji administracyjnej w rozumieniu art. 145 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego, która może być jeszcze zaskarżona do sądu administracyjnego, nie można traktować jako ostatecznego orzeczenia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji. W konsekwencji wniesienie skargi konstytucyjnej na tym etapie postępowania nie jest jeszcze możliwe.
3. Określony w art. 46 ust. 1 ustawy o TK wymóg wyczerpania drogi prawnej wyklucza wniesienie skargi konstytucyjnej w sytuacji, gdy rozstrzygnięcie sądu albo organu administracji publicznej stało się prawomocne (ostateczne) dlatego, że zainteresowany nie wyczerpał całego dostępnego toku instancji.

Przepisy Konstytucji i ustawy o TK

Konstytucja

Art. 79. 1. Każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy praw określonych w art. 56.

Art. 190. [...] 4. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylecia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania.

Ustawa o TK

Art. 36. 1. Wniosek [...] prezes Trybunału kieruje do wyznaczonego przez siebie sędziego Trybunału w celu wstępnego rozpoznania na posiedzeniu niejawnym.

2. Jeżeli wniosek nie odpowiada warunkom formalnym, sędzia Trybunału wzywa do usunięcia braków w terminie 7 dni od daty zawiadomienia.

3. Gdy wniosek jest oczywiście bezzasadny lub braki nie zostały usunięte w określonym terminie, sędzia Trybunału wydaje postanowienie o odmowie nadania wnioskowi dalszego biegu.

4. Na postanowienie w sprawie nienadania wnioskowi dalszego biegu wnioskodawcy przysługuje zażalenie do Trybunału w terminie 7 dni od daty doręczenia postanowienia.

5. Trybunał, na posiedzeniu niejawnym, postanowieniem pozostawia bez rozpoznania zażalenie wniesione po upływie terminu określonego w ust. 4.

6. Po stwierdzeniu, że zażalenie zostało wniesione w terminie, prezes Trybunału kieruje je do rozpoznania na posiedzeniu niejawnym przez Trybunał i wyznacza termin rozpoznania.

7. Trybunał, uwzględniając zażalenie, kieruje sprawę do rozpoznania na rozprawie. Na postanowienie o nieuwzględnieniu zażalenia nie przysługuje środek odwoławczy.

Art. 46. 1. Skarga konstytucyjna, zwana dalej "skargą", może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu 3 miesięcy od doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia.

2. Skargę Trybunał rozpoznaje na zasadach i w trybie przewidzianym dla rozpoznawania wniosków o stwierdzenie zgodności ustaw z Konstytucją oraz innych aktów normatywnych z Konstytucją lub ustawami.

Art. 49. Skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu; art. 36 stosuje się odpowiednio.